

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2015.3.19.
COM(2015) 133 final

2015/0066 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

**további anyagoknak a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról
szóló Stockholmi Egyezmény A. mellékletébe való felvételére vonatkozó javaslatnak az
Európai Unió nevében történő előterjesztéséről**

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

A környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló, a 2006/507/EK tanácsi határozattal¹ jóváhagyott Stockholmi Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 2004. május 17-én lépett hatályba. Az Egyezmény célja az emberi egészségnek és a környezetnek a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokkal szembeni védelme. Az Egyezmény – az elővigyázatosság elve alapján – keretet biztosít a jelenlegi huszonhárom kiemelt, a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyag gyártásának, felhasználásának, behozatalának és kivitelének beszüntetéséhez, azok biztonságos kezeléséhez és ártalmatlanításához, valamint egyes, a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok szándékolatlan kibocsátásának beszüntetéséhez vagy csökkentéséhez.

A környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló 850/2004/EK rendelet² végrehajtja az uniós jogban az Egyezményben, valamint a nagy távolságra jutó, országhatárokon áterjedő levegőszennyezésről szóló 1979. évi egyezményhez csatolt, a 259/2004/EK tanácsi határozattal³ jóváhagyott jegyzőkönyvben (a továbbiakban: Jegyzőkönyv) foglalt kötelezettségvállalásokat.

Az Egyezmény 8. cikkének (1) bekezdése szerint bármely részes fél javaslatot terjeszthet elő a Titkárságnál egy vegyi anyagnak az Egyezmény A., B. vagy C. mellékletébe való felvételére vonatkozóan. A javaslatot A Környezetben Tartósan Megmaradó Szerves Szennyező Anyagokat Felülvizsgáló Bizottság (POP RC) a 8. cikk (3) és (4) bekezdésében foglaltak szerint megvizsgálja. A javaslatnak tartalmaznia kell az Egyezmény D. mellékletében meghatározott információkat. A mellékletek módosításainak elfogadási eljárására az Egyezmény 22. cikke az irányadó.

A rendelkezésre álló tudományos adatok és vizsgálati jelentések alapján, valamint az Egyezmény D. mellékletében megállapított kijelölési kritériumokat figyelembe véve úgy tűnik, hogy a perfluor-oktánsav (PFOA), a PFOA sói és azok a PFOA-rokon anyagok, amelyek környezeti körülmények között képesek PFOA-vá lebomlani, rendelkeznek a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok jellemzőivel. A továbbiakban a fent felsorolt anyagokra együttesen „PFOA és vegyületei”-ként hivatkozunk.

Egy nemrégiben az Európai Bizottság megbízásából elvégzett piacfelmérés⁴ tanúsága szerint 2010-ben az Unióban egyetlen aktív vállalkozás gyártott ammónium-pentadekafluor-oktanoátot (APFO). Ez a vállalkozás bejelentette, hogy 2010 augusztusában felhagyott az APFO-gyártással, 2010 novembere óta pedig nem is forgalmazza ezt az anyagot. A piacfelmérés arra is rámutatott, hogy a PFOA-t és az APFO-t az Unióban főként fluortartalmú

¹ HL L 209., 2006.7.31., 1. o.

² HL L 158., 2004.4.30., 7. o.

³ HL L 81., 2004.3.19., 35. o.

⁴ Van der Putte I., Murin M., van Velthoven M., Affourtit F., 2010.: Analysis of the risks arising from the industrial use of Perfluorooctanoic Acid (PFOA) and Ammonium Perfluorooctanoate (APFO) and from their use in consumer articles. Evaluation of the risk reduction measures for potential restrictions on the manufacture, placing on the market and use of PFOA and APFO (A perfluor-oktánsav [PFOA] és az ammónium-pentadekafluor-oktanoát [APFO] ipari és fogyasztási cikkekben történő felhasználásából eredő kockázatok elemzése. A PFOA és az APFO gyártásával, forgalomba hozatalával és felhasználásával kapcsolatos esetleges korlátozások mint kockázatsökkentő intézkedések értékelése). Európai Bizottság, Vállalkozáspolitikai és Ipari Főigazgatóság.

polimerek és fluortartalmú elasztomerek⁵ gyártására használják, és a környezetbe ebben a fázisban juthatnak ki.

A vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról szóló 1907/2006/EK rendelet⁶ (REACH rendelet) alapján létrehozott, az EU tagállamait tömörítő bizottság 2013. június 20-án meghozott egyhangú döntése nyomán a PFOA és az APFO felkerült a különös aggodalomra okot adó anyagok engedélyezés céljából létrehozott európai uniós jelöltlistájára.⁷ A PFOA és az APFO különös aggodalomra okot adó anyagként való azonosítása egy, Németország által az 1907/2006/EK rendelet XV. melléklete alapján összeállított tájékoztató dokumentáció⁸ alapján történt. A dokumentációban bemutatott tudományos adatok azt mutatják, hogy a PFOA és az APFO teljesíti a REACH rendelet 57. cikkének c) pontjában említett, az 1B. kategóriába tartozó reprodukciót károsító anyagokra vonatkozó kritériumokat, valamint – különösképpen – a REACH rendelet 57. cikkének d) pontjában említett, a perzisztens, bioakkumulatív és mérgező anyagokra vonatkozó kritériumokat is.

A PFOA és az APFO a 944/2013/EU bizottsági rendelettel⁹ módosított, az anyagok és keverékek osztályozásáról, címkézéséről és csomagolásáról szóló 1272/2008/EK rendelet¹⁰ (CLP rendelet) VI. melléklete keretében 2013 októberétől fogva harmonizált besorolással rendelkezik mint rákkeltő anyag (2. kategória), reprodukciót károsító anyag (1B. kategória) és a májra nézve ismétlődő expozíció után célszervi toxicitást mutató anyag (1. kategória). E besorolás alapján 2015. január 1-jétől fogva – a 317/2014/EU rendelettel¹¹ módosított 1907/2006/EK rendelettel összhangban – tilos az Unióban a PFOA-t és az APFO-t mind önálló anyag formájában, mind pedig keverékekben a nagyközönség számára forgalomba hozni és felhasználni.

Ebből kiindulva a német és a norvég illetékes hatóságok közösen összeállítottak egy dokumentációt a REACH rendelet XV. melléklete alapján abból a célból, hogy javasolják a PFOA-nak a REACH rendelet szerinti korlátozási folyamatba való felvételét. Ez a korlátozási dokumentáció,¹² amely 2014. október 17-én érkezett be az Európai Vegyianyag-ügynökséghez (ECHA), a PFOA-vegyületek önálló anyagként, más anyagok összetevőjeként, keverékekben vagy árucikkekben történő gyártásának, felhasználásának és forgalomba hozatalának korlátozását javasolja.

A PFOA-vegyületeket kiváló műszaki tulajdonságaik (víz-, olaj- és zsírtaszító képességük) miatt számos fogyasztási cikkben és különféle ipari alkalmazásokban használják. Emiatt a PFOA, sói és a vele rokon anyagok nagy mennyiségben kerülnek a környezetbe. Világviszonylatban tekintve a PFOA-beszerzési források az USA-ban, Japánban és az Unió területén jelentősen beszűkültek. Fontos azonban tudni, hogy a fluortartalmú polimerek

⁵ A fluortartalmú polimerek jó tulajdonságú műanyagok, a fluortartalmú elasztomerek pedig jó tulajdonságú műgumik.

⁶ HL L 396., 2006.12.30., 1. o.

⁷ ED/69/2013 – Megtekinthető a következő internetcimen:
<http://echa.europa.eu/documents/10162/b54352de-0f2f-454c-bc83-04f191c560b7>

⁸ Megtekinthető a következő internetcimen: <http://echa.europa.eu/documents/10162/1b26b219-6783-4981-9acf-154d620937b4>

⁹ A Bizottság 944/2013/EU rendelete az 1272/2008/EK rendeletnek a műszaki fejlődéshez való ötödik hozzáigazításáról (HL L 261., 2013.10.3., 5. o.).

¹⁰ HL L 353., 2008.12.31., 1. o.

¹¹ A Bizottság 317/2014/EU rendelete az 1907/2006/EK rendelet XVII. mellékletének (CMR anyagok) módosításáról (HL L 93., 2014.3.28., 24. o.).

¹² Korlátozási jelentés – PFOA, összeállította Németország és Norvégia, közzétéve az ECHA internetes oldalain 2014. december 17-én. Megtekinthető a következő internetcimen:
<http://www.echa.europa.eu/web/guest/restrictions-under-consideration>

gyártása egyre inkább áttevődik olyan országokba, mint Oroszország és Kína, és feltehető, hogy ezekben az országokban jelentős részük gyártása még mindig PFOA felhasználásával történik. Ez látható azokról a PFOA-tartalmú fogyasztási cikkekből, amelyek gyakran az Unión kívülről kerülnek az Unió piacára. A fluortartalmú polimerek globális piaca folyamatosan nő (a növekedés üteme világviszonylatban évi 5–6%).

A dokumentációban található, a rendelkezésre álló adatok alapján készült becslések szerint jelenleg évi 40 tonna PFOA-t és PFOA-sót hoznak be az Unióba, miközben évi 100 és 1000 tonna közé tehető az Unióban előállított PFOA-rokon anyagok, és ugyancsak évi 100 és 1000 tonna közé az Unióba kívülről behozott PFOA-rokon anyagok mennyisége. Emellett PFOA-rokon anyagok importált árucikkek, például textiltermékek révén is kerülnek az Unióba, ami a becslések szerint jelentős mennyiségű PFOA-rokon anyagot jelent.

Amellett, hogy bizonyítottan perzisztensek, bioakkumulatívok és mérgezők, ahogyan azt a fent bemutatott, a REACH és a CLP rendeletek alapján meghatározott besorolásuk is mutatja, a XV. melléklet szerinti korlátozási dokumentáció a PFOA-t és vegyületeit a környezetben nagy távolságokra való eljutás képessége szempontjából is vizsgálja. E tekintetben a dokumentáció egy, az OECD által 2006-ban összeállított jelentésre hivatkozik, amely megállapította, hogy a PFOA és vegyületei a környezetben nagy távolságokra képesek eljutni, és olyan távoli területeken is megtalálhatók, mint például az Északi-sarkvidék.¹³ A dokumentáció arra a következtetésre jut, hogy a PFOA és vegyületeinek kibocsátása országhatárokon áttevődő környezetszennyezési probléma.

A PFOA és vegyületei perzisztens, bioakkumulatív és mérgező, valamint a környezetben nagy távolságokra eljutni képes tulajdonságára vonatkozóan jelenleg rendelkezésünkre álló információk alapján, valamint a fentiekben bemutatott tanulmányokból és jelentésekből kiindulva a Bizottság javasolja annak kimondását, hogy a PFOA és vegyületei teljesítik az Egyezmény D. mellékletében foglalt kritériumokat, és ennél fogva a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagnak tekinthetők.

A PFOA-t és vegyületeit egyes harmadik országokban továbbra is gyártják, felhasználják, illetve szándékolatlanul a környezetbe bocsátják. Tekintettel arra, hogy ezek a vegyi anyagok a környezetben nagy távolságokra képesek eljutni, valamint hogy a nemzeti vagy uniós szinten hozott intézkedések nem elegendőek a környezet és az emberi egészség magas szintű védelmének biztosításához, szélesebb nemzetközi fellépésre van szükség.

Figyelembe véve, hogy a POP RC 2015 októberében tartja következő ülését, helyénvaló rendelkezni arról, hogy a Bizottság az Unió nevében javaslatot terjesszen elő a Stockholmi Egyezmény Titkárságánál a PFOA-nak és vegyületeinek az Egyezmény A. mellékletébe való felvételére vonatkozóan. Ez az EUMSZ 218. cikkének (9) bekezdése értelmében az Unió által képviselendő álláspontnak minősül.

2. AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

Az EU-tagállamok illetékes hatóságai 2014 júliusában jóváhagyták az Egyezmény, a Jegyzőkönyv és a REACH rendelet közötti viszonyrendszerre vonatkozó egyetértési megállapodást tartalmazó dokumentumot.¹⁴

¹³ OECD, 2006. SIDS Initial Assessment Report after SIAM 22 – Ammonium Perfluorooctanoate & Perfluorooctanic Acid, 1–210. o.

¹⁴ CA/29/2014 – jóváhagyta a REACH és a CLP rendelet szerinti illetékes hatóságok (CARACAL) tizenötödik ülése, 2014. július.

Az a döntés, hogy az Unió javaslatot terjeszt elő a PFOA és vegyületeinek az Egyezmény A. mellékletébe történő felvétele érdekében, ezen egyetértési nyilatkozat következtetésein alapul, amelyek kimondják, hogy az egy anyagnak a REACH rendelet XVII. mellékletébe (Korlátozások) történő felvételére irányuló folyamat haladhat párhuzamosan az ugyanezen anyagnak az Egyezmény valamelyik mellékletébe történő felvételére irányuló folyamattal, valamint hogy – ezen túlmenően – egy meghatározott anyag esetében a REACH rendelet szerinti regisztrálási folyamat eredményes lezárása elősegítheti az EU által a Részleges Felek Konferenciáján az adott anyag felvételére vonatkozó döntés meghozatalakor képviselendő álláspont kialakítását.

Ha a PFOA és vegyületei hivatalosan jelöltté válnak az Egyezmény A. mellékletébe történő felvételre, akkor egy további konzultációs és értékelési időszak veszi kezdetét, amelynek során az érdekeltek és más, az Egyezmény szempontjából a kérdésben érintett felek kifejtetik véleményüket.

3. A JAVASLAT JOGI ELEMEI

E javaslat nyomán össze kell állítani az Egyezmény 8. cikkének (1) bekezdésében foglalt rendelkezések és az Egyezmény D. mellékletében foglalt kritériumok alapján egy tájékoztató dokumentációt, ennek alapján pedig be kell nyújtani egy arra irányuló javaslatot az Egyezmény Titkárságához, hogy a PFOA és vegyületei felvételre kerüljenek az Egyezmény A. mellékletébe.

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

további anyagoknak a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló Stockholmi Egyezmény A. mellékletébe való felvételére vonatkozó javaslatnak az Európai Unió nevében történő előterjesztéséről

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 191. cikke (1) bekezdésére, összefüggésben 218. cikke (9) bekezdésével,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

- (1) A környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló Stockholmi Egyezményt (a továbbiakban: Egyezmény) az Unió a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló Stockholmi Egyezménynek az Európai Közösség részéről való megkötéséről szóló, 2004. október 14-i 2006/507/EK tanácsi határozattal¹⁵ 2004. november 16-án ratifikálta.
- (2) Az Egyezmény részes feleként az Unió javaslatokat tehet az Egyezmény mellékleteinek módosítására. Az Egyezmény A. melléklete felsorolja azokat a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokat, amelyeket ki kell küszöbölni.
- (3) A rendelkezésre álló tudományos adatok és vizsgálati jelentések alapján, valamint az Egyezmény D. mellékletében megállapított kijelölési kritériumokat figyelembe véve megállapítható, hogy a perfluor-oktánsav (PFOA), sói és azok a PFOA-rokon anyagok, amelyek környezeti körülmények között képesek PFOA-vá lebomlani (a továbbiakban együtt: PFOA és vegyületei), rendelkeznek a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagok jellemzőivel.
- (4) A vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról (REACH) szóló 1907/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet¹⁶ 59. cikkének (1) bekezdésével összhangban, egy, a rendelet XV. melléklete alapján összeállított dokumentáció¹⁷ alapján a PFOA és ammóniumsója (az APFO) felkerült a különös aggodalomra okot adó anyagok jelöltlistájára, miután megállapítást nyert, hogy teljesíti a rendelet 57. cikkének c) pontjában említett, az 1B. kategóriába tartozó reprodukciót károsító anyagokra vonatkozó kritériumokat, valamint – különösképpen – a rendelet 57. cikkének d) pontjában említett, a perzisztens, bioakkumulatív és mérgező anyagokra vonatkozó kritériumokat is.

¹⁵ HL L 209., 2006.7.31., 1. o.

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2006. december 18-i 1907/2006/EK rendelete a vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról (REACH), HL L 369., 2006.12.30., 1. o.

¹⁷ Megtekinthető a következő internetcímen: <http://echa.europa.eu/documents/10162/1b26b219-6783-4981-9acf-154d620937b4>

- (5) A REACH rendelet 69. cikkének (4) bekezdése alapján a PFOA-ról és vegyületeiről elkészült és az Európai Vegyianyag-ügynökséghez benyújtásra került egy, a rendelet XV. melléklete szerinti dokumentáció,¹⁸ amely a PFOA és vegyületei önálló anyagként, más anyagok összetevőjeként, keverékekben vagy árucikkekben történő gyártásának, felhasználásának és forgalomba hozatalának korlátozását javasolja.
- (6) A PFOA és vegyületei a nagyvilágban széles körben használatos anyagok, és a környezetben mindenütt jelen vannak. Tekintettel arra, hogy a PFOA a környezetben nagy távolságokra képes eljutni, valamint hogy az uniós szinten hozott intézkedések nem elegendőek a környezet és az emberi egészség magas szintű védelmének biztosításához, szélesebb nemzetközi fellépésre van szükség.
- (7) Az Uniónak ezért az Egyezmény Titkárságánál javaslatot kell előterjesztenie a PFOA-nak és vegyületeinek az Egyezmény A. mellékletébe való felvételére vonatkozóan. Ennek a javaslatnak, valamint a PFOA és vegyületei kapcsán az Egyezmény A. mellékletébe történő felvétel feltételeivel kapcsolatban kialakítandó uniós álláspontnak figyelembe kell vennie minden olyan releváns információt, amelyre a REACH rendelet 68–73. cikke alapján jelenleg folyamatban lévő korlátozási eljárás során fény derül,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

- (1) Az Unió javaslatot terjeszt elő a PFOA és vegyületeinek a környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló Stockholmi Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) A. mellékletébe való felvételére vonatkozóan.
- (2) A Bizottság a javaslatot az Egyezmény D. mellékletében előírt információkkal együtt az Unió nevében továbbítja az Egyezmény Titkárságához.

2. cikk

Ez a határozat az elfogadásának napján lép hatályba.

Kelt Brüsszelben, [...] -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*

¹⁸ Korlátozási jelentés – PFOA, összeállította Németország és Norvégia, közzétéve az ECHA internetes oldalain 2014. december 17-én. Megtekinthető a következő internetcímen:
<http://www.echa.europa.eu/web/guest/restrictions-under-consideration>